

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.086/2025/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a 'felperes neve' (cím) felperesnek – Dr. Varga István ügyvéd (cím) által képviselt Nyíregyházi Törvényszék (cím) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt folyamatban lévő perben az Egri Törvényszék 12.P.20.055/2023/115. sorszámu ítélete ellen a felperes által 120. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a meg nem fizetett 160 000 (egyszázhatvanezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A ... Nyomozó és Járási Ügyészség vádiratában a felperest a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés a), c) és d) pontja szerint minősülő és büntetendő emberölés bűntettének kísérletével, valamint az ugyanezen törvény 232. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő és büntetendő közlekedés biztonsága elleni bűntett elkövetésével vádolta.

[2] A Debreceni Törvényszék a 2016. február hó 24. napján meghozott B.99/2016/5. szám alatti végzésével a felperes előzetes letartóztatását fenntartotta az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának a kihirdetéséig, amely végzést a Debreceni Ítéltábla helybenhagyott; a hat havonkénti felülvizsgálatok során a felperes előzetes letartóztatását fenntartotta a bíróság.

[3] A 2018. évi országgyűlési választásokon jelölő szervezetként indult el az 'párt neve', amelynek országos pártlistáján országgyűlési képviselőjelöltként szerepelt a felperes. A Nemzeti Választási Bizottság 288/2018. számú határozatával ugyan a pártlista nyilvántartásba vételét visszautasította, azonban a Kúria 2018. március 14. napján kelt Kvk.IV.37.288/2018/3. számú végzésével ezen határozatot megváltoztatta és az 'párt neve' jelölő szervezet által az országgyűlési képviselők 2018. évi általános választásán állított pártlistát 85 jelölttel nyilvántartásba vette. A kúriai határozat mellékletének tanúsága szerint az 'párt neve'-t listáján 63. jelöltként a felperes szerepelt.

[4] 2018. március hó 15. napja ünnepnap, március hó 16. napja munkaszüneti nap volt, március 17. napja szombatra, míg március 18. napja vasárnapra esett.

[5] A felperes meghatalmazott védője 2018. március 15. napján 11 óra 58 perckor e-mailről küldött elektronikus levelet az alperes hivatali kapujára, amelyben a felperes ellen folyó büntetőeljárást megjelölve az országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ogytv.) 76. §-ára hivatkozva bejelentette, hogy a felperest nyilvántartásba vett egyéni képviselő-jelöltként mentelmi jog illeti meg és kérte a szabadon bocsátásáról történő döntést. Egyidejűleg tájékoztatta az alperest, hogy ezt már telefonon is megkísérelte bejelenteni, azonban a bíróság központi telefonszámán bejelentkező munkatárs az ügyeletes bíró elérhetőségét nem adta meg. Az e-mailt az alperes Elnöki Irodája 2018. március hó 19. napján 14 óra 47 perckor küldte meg a Büntető Kezelőirodának.

[6] A felperes védője továbbá 2018. március 16. napján az Országos Bírószági Hivatal elnöke által rendszeresített nyomtatvány alkalmazásával is előterjesztette az általa már korábban elektronikus levélben benyújtott kérelmet, ehhez is csatolta a Kúria – korábban az e-mail mellékleteként is megküldött – végzését.

[7] Az alperes 2018. március 20. napján meghozott 4.B.816/2016/213. szám alatti végzésével a felperessel szemben indult büntetőeljárást felfüggesztette, egyben megszüntette a felperes előzetes letartóztatását, és a Nemzeti Választási Bizottságnál indítványozta a felperes mentelmi jogának a felfüggesztését. A határozatot a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 551. § (1) bekezdésére, 552. § (1) bekezdésére és az Ogytv. 74. § (1) és 79. § (2) bekezdéseire alapította. A felperest a fogva tartó ... Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet a végzés alapján 2018. március 20. napján délután 4 és 5 óra között szabadította.

[8] A Nemzeti Választási Bizottság számú határozatával a felperes mentelmi jogát fenntartotta, ezért az alperes a 4.B.214/2018/2. szám alatti végzéssel a felperessel szembeni büntetőeljárást megszüntette. Miután a felperes nem szerzett mandátumot, vonatkozásában a büntetőeljárást lefolytatták: az alperes 4.B.268/2018/514. számú ítéletével a felperest bűnösnek mondta ki emberölés büntetettének kísérletében és közlekedés biztonsága elleni büntettségben, ezért őt halmozati büntetésül 18 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A fellebbezések folytán eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítéletét részben megváltoztatva, a kiszabott fegyházbüntetés mértékét 16 évre szállította le. A felperes a jogerős ítélettel kiszabott fegyházbüntetését tölti.

[9] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a személyes szabadsághoz fűződő jogát azzal, hogy habár mentelmi jog illette meg 2018. március 14. napjától, csak 2018. március 20. napján döntött a szabadításáról, továbbá a személyiségi jogsértésre alapítottan kérte kötelezni az alperest 2 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[10] Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének az elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását. Érvelése szerint mulasztást nem követett el, a felperes személyiségi jogát nem sértette, személyiségi jogsértés hiányában sérelemdíj megfizetésére sem köteles.

[11] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperes javára 100 000 forint perköltség megfizetésére.

[12] Az ítélet indokolásában megállapította, hogy az Ogytv. 79.§ (2) bekezdése értelmében a képviselők választásán jelöltként igazolt személy a képviselőkkel azonos mentelmi joggal bír, amely a Kúria végzése alapján 2018. március 14. napjától az előzetes letartóztatásban lévő felperest is megillette. Ezen mentelmi jog az Alaptörvény 4. cikk (2) bekezdésén alapul, a zavartalan képviselői munka, a függetlenség közjogi biztosítója; az a büntetőeljárás megindításának és folytatásának is akadályozója.

[13] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) bekezdésének és a 8/1990. (IV.23.) AB határozatnak a felhívása mellett kifejtette, hogy az emberi méltóságot csak olyan cselekvőségek sérthetik, amelyek valakinek az emberi mivoltát kérdőjelezi meg vagy az őt emberi minősége alapján megillető minimális tisztelet tanúsítását mellőzik. Az alperes felperes által hivatkozott magatartása ekként nem értékelhető.

[14] Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 5. cikkének és a Be. előzetes letartóztatásra vonatkozó rendelkezéseinek felhívását követően rögzítette, hogy az előzetes letartóztatás felülvizsgálatára vonatkozó törvényi szabályozás egyben a személyes szabadság

jogellenes korlátozása elleni garanciális eszköz is. Az előzetes letartóztatás nem diszkrecionális joga a jogalkalmazó bíróságnak, hanem kötelező erővel bíró törvényi kötelezettsége; a büntető-eljárásról szóló törvényben kogensen meghatározott törvényi határidőn belül köteles elvégezni annak felülvizsgálatát, amelynek foganatosítása érdekében a bíróságok a nyomozó hatóság és ügyészség együttműködésével készenléti és ügyeleti rendszert alakítottak ki. Az országgyűlési választásokkal összefüggő mentelmi jogra tekintettel a bíróság esetleges intézkedésére csupán négy évente, néhány hónapos időszakban kerülhet sor, ezzel összefüggő együttműködés, eljárási rend ezért nem alakult ki. Ettől függetlenül jelen perben csak azt vizsgálhatta, hogy az alperes megsértett-e hatályos konkrét jogszabályi rendelkezést a felperes szabadításával összefüggésben.

[15] A Be. 552. § (2) bekezdése előírja az eljárás felfüggesztése mellett a mentelmi jog felfüggesztésére jogosult döntésének indítványozását, azonban ezen törvény nem határoz meg határidőt az előzetes letartóztatás mentelmi jog fennállása miatti megszüntetésére. A felperes ellen folyamatban volt büntetőeljárás a Be. 64/A. § (1) bekezdés a), illetve d) pontjai alapján is soron kívülnek minősült, a Be. 554/C. § értelmében az eljárás minden résztvevője a saját eszközeivel volt köteles biztosítani az eljárás soronkívüliségét. A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet (a továbbiakban: Bűsz.) 33/A. § (1) bekezdése értelmében – jogszabály eltérően rendelkezése hiányában – az ügyben minden intézkedést haladéktalanul kellett megtenni.

[16] Az nem volt megállapítható, hogy a felperes jogi képviselője 2018. március 14. napján mikor értesült ténylegesen a Kúria döntéséről és mikor álltak rendelkezésére az ezt alátámasztó iratok. A telefonos bejelentés pontos időpontja sem volt megállapítható, a szolgáltató megkeresésére irányuló bizonyítási indítvány teljesítését mint sürgős, mellőzte. A központi e-maillal összefüggésben rögzítette, hogy az alperes előadása szerint azt az Elnöki Iroda kezeli, ahol munkaidőn túl nincs munkavégzés, az elektronikus levelet így csak március 19-én nyitották meg. Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) 9. § (1) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése és az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII.19.) Korm. rendelet alapján ugyanakkor megállapította, hogy a jogi képviselő által telefonon tett, illetve e-mailben benyújtott kérelem a Be. 74/N. § (1) bekezdése alapján hatálytalannak minősült, nem keletkeztetett intézkedési kötelezettséget. Megállapította, hogy a 2018. március 16. napján nyomtatványon benyújtott kérelem azonban hatályos volt.

[17] Kifejtette: az alperes Büntető Kezelőirodájában is csak 2018. március 20. napja (feltételezhetően március 19.) volt az első munkanap, a hatályos kérelem iktatására és az eljáró bíró részére történő bemutatására is ténylegesen csak 2018. március 19. napján került sor. Figyelembe vette, hogy a Be. 14. § (2) bekezdése értelmében az alperesnek a kérelem elintézése során egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban kellett eljárnia; a döntést a következő munkanapon meghozta és arról a büntetés-végrehajtási intézetet is értesítette. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a felperes által állított alperesi cselekvőséget személyiségi jogsértésként értékelni nem lehetett, mivel az alperes terhére jogellenes mulasztás nem róható fel. Valószínűsíthető, hogy amennyiben a Kúria olyan időpontban hozza meg döntését, amelyet követően több egymást követő munkanap következik, a felperes szabadítása sem csak a hatodik napon történt volna meg, azonban a 2018. március 14. napját követően az első munkanap csak 2018. március 19. volt. A mentelmi jog keletkezésével egyidejűleg valamely vádlott automatikusan nem kerül szabadlábra, mert ehhez a jogalkalmazó bíróság részéről több egymást követő eljárási cselekmény megtétele szükséges: szükséges a kérelem érkeztetése, a bírónak történő bemutatása, a tanácsülés kitűzése és megtartása, a döntést követően a határozat írásba

foglalása és intézkedés annak végrehajtása iránt. Ezekre a 2018. márciusban hatályos jogszabályi és ügyviteli rendelkezések alapján csak az első munkanapon kerülhetett sor. Ugyan felmerülhet a kérdés, hogy a mentelmi joggal bíró terhelt szabadítása függhet-e a munkaszüneti napoktól, azonban ennek kezelésére kizárólag jogalkotás útján kerülhet sor. 2018. március 14. és 20. napja között azonban nem volt hatályban olyan konkrét jogszabályi rendelkezés, amelyet az alperes megsértett volna, nem állapítható meg olyan jogellenes mulasztása, amely egyben személyiségi jogsértésként is értékelhető, így az objektív szankció vonatkozásában az alaptalan keresetet elutasította. Alperesi személyiségi jogsértés hiányában pedig a szubjektív szankció vonatkozásában el kellett utasítani a keresetet. Az alperes által felajánlott valamennyi további bizonyítás foganatosítását mellőzte, jogi relevancia hiányában.

[18] A teljes egészében pervesztes felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésében foglaltak szerint mérsékelt összegű ügyvédi munkadíj megfizetésére.

[19] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a személyes szabadsághoz fűződő jogát, továbbá kérte az alperes kötelezését 2 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

[20] Az irányadó jogszabályi rendelkezések ismertetését követően hangsúlyozta, hogy 2018. március 14. napjától kezdődően vele szemben kényszerintézkedés nem lett volna alkalmazható. Erről a párt elnöke aznap igazolást állított ki a jogi képviselője részére, aki az alperest mindezekről telefonon tájékoztatta, ezzel az Ogytv. szerinti haladéktalan bejelentési kötelezettségének eleget tett. Ezzel összefüggésben állítási és bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozott: az alperes híváslistájával a telefonhívás időpontja bizonyítható; az alperesnek kellett volna a perben bizonyítania, hogy a telefont a vele munkaviszonyban nem álló portaszolgálat vette fel. Szintén állítási és bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozott azzal összefüggésben, hogy kizárólag az alperes rendelkezik a portaszolgálatot ellátó személy feladatait rögzítő dokumentummal. Jogi képviselőjének bejelentése haladéktalan intézkedést igényelt volna a portaszolgálatot ellátó személytől; elvárható volt, hogy a bejelentésről késedelem nélkül tájékoztassa a törvényszék vezetőjét. Jogi képviselője alappal feltételezte, hogy az ügyelet tartama alatt az alperes figyelemmel kíséri a központi e-mail elérhetőséget, azonban mind a 2018. március 15-i e-mailt, mind a következő nap az elektronikus kapcsolattartása szolgáló rendszeren benyújtott beadványát csak 2018. március 19. napján nyitotta meg és iktatta az alperes. Az ellene folyamatban volt ügy a Be. szerint soron kívüli elbírálás hatálya alá tartozott, ezért a Büsz 33. § és 33/A. § (1) bekezdése szerint haladéktalanul kellett volna intézkednie a bíróságnak, ennek ellenére – habár a hétfő ez eljáró tanács rendes tárgyalási napja is, amellyel összefüggésben szintén hivatkozott állítási és bizonyítási szükséghelyzetre – az előzetes letartóztatás megszüntetéséről az eljáró tanács csak 2018. március 20. napján döntött, tényleges szabadítása csak 16 óra után történt meg.

[21] Kiemelte, hogy a személyhez fűződő jog megsértésének a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szankciója felróhatóságtól független, ezért nem volt annak jelentősége, hogy az alperesnek a késedelem felróható-e. Ugyanakkor már a portaszolgálatot ellátó személytől is elvárható lett volna a szükséges intézkedések megtétele, az eljárni jogosult értesítése. Az szintén az alperes terhére esik, ha hasonló esetekre az ügyrendje, szervezeti-működési szabályzata nem tartalmaz rendelkezést. Az elsőfokú bíróság ezért jogszabálysértően utasította el a személyes szabadsághoz fűződő joga megsértésének megállapítása iránti keresetét. Ezen szankciót önmagában a jogsértés ténye is megalapozza, márpedig tényként állapítható meg, hogy 2018. március 14-ét követően vele szemben

kényszerintézkedés nem lett volna alkalmazható. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj iránti igényét is megalapozatlanul utasította el, mivel a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértésen túl további hátrányt nem szükséges bizonyítani; másrészt az alperes a már kifejtettek szerint felróhatóan járt el. Mindezek alapján indokolt az elsőfokú ítélet megváltoztatása.

[22] Másodlagos fellebbezési kérelmét a Pp. 184. § (1) bekezdés a) pontjának és (2) bekezdésének, valamint 265. § (1) bekezdésének és (2) bekezdés a)-b) pontjainak és (3) bekezdésének megsértésére alapította.

[23] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg és helyes az abból levont jogkövetkeztetése is. Fenntartotta, hogy az alperesnél a telefonos bejelentésnek nincs nyoma, azonban telefonos bejelentésre nincs is lehetőség az előzetes letartóztatás megszüntetésére. A felperes jogi képviselőjének beadványait az első munkanapon iktatta, azonban az előzetes letartóztatás megszüntetéséhez további cselekményekre volt szükség. Az eljárás bíró haladéktalanul intézkedett, amely kizárja a személyiségi jogsértést. A felperes arra megalapozatlanul hivatkozik, hogy a mentelmi jog keletkezésével egyidejűleg a vádlott szabadlábra kerül, ahhoz további intézkedések szükségesek, az idővesztés szükséges és elkerülhetetlen volt. Hangsúlyozta, hogy a perben minden adatközlési kötelezettségének eleget tett; az eltelt időre tekintettel a telefonbeszélgetés nem rekonstruálható, arról az ügyeletes ugyanakkor nem is értesülhetett. Nem teszi az alperes eljárását jogellenessé, ha a központi telefon kezeléséről, a portaszolgálat telefonkezeléséről szabályzattal nem rendelkezik. Hangsúlyozta, hogy a telefonos és e-mail útján tett bejelentés nem joghatályos. Az alperes jogsértést nem követett el, magatartása nem volt felróható.

[24] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében a fellebbezést fenntartotta, azt részben megismételte. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXIII. és IV. cikkére, az Egyezmény 5. cikk (1) és (5) bekezdésére, valamint az Emberi Jogos Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) ezzel összefüggő gyakorlatára, amelynek értelmében az 5. cikk (5) bekezdése közvetlen és a nemzeti bíróságok előtt érvényesíthető jogot keletkeztet a kártalanításra, annak alkalmazhatósága nem függ a jogellenesség megállapításától. A haladéktalan eljárás követelménye szigorúan értelmezendő, sem a túlzott munkateher, sem a munkaszünet nem igazolhatja a bíróságok tétlenségét.

[25] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el és azt megalapozatlannak találta.

[26] A felperes ugyan másodlagos fellebbezési kérelemként kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, azonban a Pp. 383. § (1) bekezdése szerint az ítélet érdemi felülbírálatára csak akkor van lehetőség, ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség. Ebből következően az ítéltáblának elsőként azt kellett vizsgálnia, hogy az ítélet hatályon kívül helyezése szükséges-e (Pp. 380. § és 381. §). Az ítéltábla az ítélet kötelező hatályon kívül helyezését megalapozó eljárási szabálysértést nem észlelt, a felperes ilyenre maga sem hivatkozott. Nem állapítható meg továbbá az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak az ügy érdemi eldöntésére kiható, a másodfokú eljárásban nem orvosolható megsértése sem.

[27] Ezzel összefüggésben szükséges rögzíteni, hogy a perben a Pp. 276. § (1) bekezdése értelmében bizonyítás elrendelésére a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása érdekében van lehetőség; a Pp. 276. § (5) bekezdése szerint a bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen.

[28] A felperes által megsértett jogszabályként hivatkozott Pp. 184. § arra az esetre irányadó, amennyiben a fél önhibáján kívül nem ismerheti az érvényesíteni kívánt jogot keletkeztető valamely törvényi tényállási elem alapjául szolgáló konkrét körülményeket, részletes tényeket, hanem az ellenfele rendelkezik a konkrét tény állításához szükséges információval. A felperes keresete egyrészt annak megállapítására irányult, hogy az alperes megsértette a személyes szabadsághoz fűződő jogát azzal, hogy mentelmi joga ellenére nem intézkedett haladéktalanul az előzetes letartóztatásának megszüntetéséről és így szabadítása 2018. március 14. és március 20. között nem történt meg, másrészt ennek alapján kérte az alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezését. Kétségtelen, hogy ezzel összefüggésben a felperesnek kellett arra vonatkozó tényállítást tennie, hogy az alperes intézkedési kötelezettségét keletkeztető bejelentést megtette-e és az mikor történt meg; erre vonatkozó tényelőadását azonban a felperes megtette, ezzel összefüggésben az állítási szükséghelyzet nem állt fenn. Ezen adatokkal továbbá nem csupán az alperes, hanem harmadik személy, a felperes jogi képviselője is rendelkezhetett [Pp. 184. § (1) bekezdés a) pont]. Az alperesnél portaszolgálatot ellátó személyekre vonatkozó adatokkal, illetve az alperes és ezen személyek közötti szerződésekkel, valamint a portaszolgálatot ellátó személyek feladatait, eljárását rögzítő okiratokkal valóban csak az alperes rendelkezhet, azok tartalma sem lehet ismert a felperes előtt, így ezzel összefüggésben tényállításokat nem tehetett, azonban ezen tényelőadások a keresettel érvényesített jogot keletkeztető törvényi tényállás előadáshoz nem szükségesek, mivel a felróhatóság hiányát – azon kereseti kérelemmel összefüggésben, ahol ennek jelentősége van – az alperes köteles bizonyítani. Az alperes továbbá az elsőfokú eljárás során is akként nyilatkozott, hogy nincs a központi telefon kezeléséről, a portaszolgálat telefonkezeléséről rendelkező szabályzata, ezzel a szükséges adatokat szolgáltatva, amelyre tekintettel az állítási szükséghelyzet fennállása nem állapítható meg [Pp. 184. § (1) bekezdés c) pont]. Szintén az alperesi érdekkörbe esett annak igazolása, hogy korábbi időpontban az előzetes letartóztatás megszüntetéséről nem volt döntés hozható, az érvényesíteni kívánt jogot megalapozó tényállás körében a felperesnek nem kellett nyilatkoznia arról, hogy 2018. március 19-én az eljáró tanács egyébként tartott-e tárgyalást, ezzel összefüggésben az állítási szükséghelyzet fennállása szintén nem állapítható meg.

[29] A szintén megsértettként hivatkozott Pp. 265. § a bizonyítási szükséghelyzetre vonatkozó rendelkezéseket rögzíti, annak szabályai minden esetben a bizonyítási érdekekkel összefüggésben értelmezhetőek. Bizonyítási szükséghelyzet akkor állhat fenn, ha az anyagi jogszabályok szerint bizonyítási terhet viselő fél a sikeres bizonyításra azért nem képes, mert perbeli ellenfele rendelkezik a releváns bizonyítékok felett, így képes a bizonyítást megghiúsítani vagy nagy mértékben megnehezíteni. Az alperesi híváslistával, továbbá a kérdéses időpontban portaszolgálatot ellátó személyekre vonatkozó és tevékenységüket szabályozó előírásokat tartalmazó dokumentumokkal és arra vonatkozó adatokkal, hogy 2018. március 19. napján az eljáró tanács tartott-e tárgyalást, ténylegesen az alperes rendelkezik bizonyítékokkal; azonban mindezek részben az alperes bizonyítási érdekébe tartoztak, részben – a később kifejtettek szerint – a per eldöntése során nem bírtak jelentőséggel; ekként ezekkel összefüggésben a bizonyítás lefolytatásának mellőzése nem volt jogszabálysértő.

[30] Az ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette a felperes kereseti kérelmeit, a felperes keresetének petitum részében kizárólag a személyes szabadsághoz fűződő joga megsértésének megállapítását kérte, az emberi méltóságának megsértésével összefüggésben keresetet nem terjesztett elő, a Ptk. 2:42. § (2) bekezdésére csak a személyiségi jogi generálklauzulaként hivatkozott (a személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak). Az elsőfokú ítélet ekként a Pp. 342. § (1) bekezdését megsértve túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, azonban az ítéltábla mellőzte a Pp. 370. § (3) bekezdése szerinti eljárást, mivel az eljárási szabálysértés az indokolás vonatkozó részének mellőzésével

a másodfokú eljárásban orvosolható. Az ítéltábla ezért az elsőfokú ítéletből az emberi méltóság megsértésére vonatkozó részeket – így a [72]-[74] bekezdéseket – mellőzi.

[31] Az elsőfokú bíróság a kifejtettek szerint nem sértette a Pp. 184. § és 265. § fellebbezésben hivatkozott rendelkezéseit, az ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezése nem volt indokolt (Pp. 381. §), ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül.

[32] Az ítéltábla az érdemi felülbírálat körében a Pp. 369. § (3) bekezdés b) pontja alapján betekintett a büntetőeljárás irataiba, és ennek eredményeként a tényállást kiegészíti a következő, a Pp. 266. § (2) bekezdése szerint hivatalból figyelembe vett tényekkel. Az elsőfokú bíróság által is felhívott, az alperes 4.B.268/2018/514. szám alatti ítéletében a felperes bűnösségének megállapítását és büntetés kiszabását követően akként rendelkezett, hogy a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította a 2015. február 25. napjától 2018. március 20. napjáig, majd 2018. május 28. napjától 2019. január 21. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt. A Debreceni Ítéltábla jogerős ítélete ezen rendelkezést nem érintette. Rögzíti továbbá az ítéltábla, hogy a Kúria Bfv.II.259/2024/67. alatti végzésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[33] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette személyes szabadságához fűződő jogát, ezen kereseti kérelme tehát a személyiségi jogsértés Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megállapítására irányult, amely a személyiségi jog megsértésének objektív szankciója. Az elsőfokú bíróság ezen keresetet arra tekintettel utasította el, hogy az alperes terhére nem róható jogellenes mulasztás (ítélet [155] bekezdés). A Ptk. a személyiségi jogok általános védelmét rögzíti; minden, a személyiségi jogot sértő magatartás – a jog-ellenességet kizáró ok hiányában – jogellenes. A felperes arra helytállóan hivatkozott fellebbezésében, hogy a Ptk. 2:51. § (1) bekezdésében felsorolt szankciók alkalmazása független a jogsértő vétkességétől, magatartásának felróhatóságától; a személyiségi jogsérelmet akkor is orvosolni kell, ha azt fel nem róható magatartással okozták. Ebből következően tévedett az elsőfokú bíróság, amikor ezen objektív szankció megállapítása iránti keresetet az alperesnek felróható mulasztás hiányában utasította el. A Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontjára alapított keresettel összefüggésben ugyanakkor a felperes által a fellebbezésben az alperestől, illetve a vele jogviszonyban álló személyektől elvárható magatartással, tehát tartalma szerint az alperesi felróhatósággal összefüggésben előadottaknak szintén nem volt relevanciája; azokat az ítéltábla ezért érdemben nem vizsgálta.

[34] A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanakkor az állapítható meg, hogy az alperes ténylegesen nem sértette meg a felperes személyes szabadságához fűződő jogát. A személyes szabadság azt jelenti egyrészt, hogy mindenki saját elhatározásából választhatja meg a tartózkodási helyét, másrészt erre irányuló mozgásában nem korlátozható, szabadsága nem vonható el. A személyes szabadsághoz való jog ugyanakkor törvény által korlátozható, ekként a személyes szabadság elvonható a büntetőeljárásban résztvevő személyekkel szembeni, jogszerű eljárásban elrendelt kényszerintézkedés alapján, illetve a bíróság általi elítélést követően. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a büntetőeljárásban a bíróság jogerős döntéssel a felperes előzetes letartóztatását rendelte el, személyes szabadságának korlátozására ezzel személyiségi jogsértés nélkül került sor. Nem vitathatóan a felperest a Kúria választási ügyben hozott döntéstől kezdődően az Ogytv. 79. § (2) bekezdése alapján mentelmi jog illette meg, amelyre tekintettel vele szemben a Be. 551. § (2) bekezdése szerint kényszerintézkedés, így előzetes letartóztatás sem volt foganatosítható. Nem mellőzhető ugyanakkor annak értékelése (amelyre az elsőfokú eljárás során az alperes is hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a felperes oldalán nem állapítható meg nem vagyoni sérelem), hogy a felperest ugyanezen ügyben a bíróság jogerős ítélettel letöltendő szabadságvesztés büntetésre ítélte, amelynek időtartamába az előzetes letartóztatásban töltött

időt, így a jelen perben érintett 2018. március 14. és 20. közötti időtartamot is beszámította. A keresetben megjelölt 6 nap időtartamra a jogerős ítélet alapján a felperes személyes szabadsághoz fűződő joga ekként jogszerűen korlátozott, hiszen amennyiben szabadítása a Kúria választási ügyben hozott határozatát követően haladéktalanul megtörténik, úgy a jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetésének végrehajtása során ennyivel rövidebb idő beszámítására kerülhetett volna sor. Ezen 6 nap időtartamra tehát a felperes személyes szabadságától mindenképpen és jogszerűen megfosztott, csupán abban mutatkozik különbség, hogy ezen időtartam pontosan mely napokra esik. Az ítéltáblának ezért azt kellett mérlegelnie, hogy a felperes személyiségi jogai az által sérültek-e, hogy a személyes szabadságának korlátozása éppen 2018. március 14. és 20. közötti és nem más időpontra esett. A felperes azonban ezzel összefüggésben többlet tényállást nem adott elő, köztudomású tényként sem állapítható meg, hogy ezen időszakban történt fogvatartása őt a képviselőjelöltként ténylegesen akadályozta volna, ekként személyiségi jogának megsértése nem volt megállapítható.

[35] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében is hivatkozott az Egyezmény 5. cikkére és az EJEB ezzel összefüggő gyakorlatára, amellyel összefüggésben rögzíti az ítéltábla a következőket. Az Egyezmény 5. cikk 4. bekezdése értelmében a fogva tartott személy jogosult egy olyan bírósághoz fordulni, amely hatáskörrel rendelkezik annak eldöntésére, hogy az érintett szabadságtól való megfosztása nem vált-e jogszerűtlenné az őt a szabadságától megfosztó határozatot követően felmerült új tények tükrében. Az 5. cikk 4. bekezdése alapján az ilyen eljárás megindítását követően az érintetteknek joguk van a fogvatartás jogszerűségével, valamint – jogellenességének bebizonyosodása esetén – annak megszüntetésével kapcsolatos, rövid határidőn belüli bírósági döntésre (Idalov kontra Oroszország 154. pont; Baranowski kontra Lengyelország, 68. pont). Azt, hogy tiszteletben tartották-e a rövid határidőn belüli döntéshez való jogot, minden esetben az egyes ügyek körülményeinek tükrében kell megvizsgálni (Rehbock kontra Szlovénia, 84. pont). Az EJEB által is kifejtettek szerint ezen rövid határidőn belül kitétel nem azonos az 5. cikk 3. bekezdésében alkalmazott haladéktalanság követelményével, annál kisebb fokú sürgősségre utal (E. kontra Norvégia, 64. pont; Brogan és társai kontra Egyesült Királyság, 59. pont), márpedig az EJEB még az 5. cikk 3. bekezdés vonatkozásában is a négy napot meghaladó időszakot tekintette nyilvánvalóan túl hosszúnak (Oral és Atabay kontra Törökország, 43. pont; McKay kontra Egyesült Királyság 47. pont). Az elsőfokú bíróság helytállóan, az irányadó jogszabályok megfelelő felhívása és értelmezése mellett állapította meg, hogy a felperes mentelmi jogának fennállását hatályosan csak 2018. március 16. napján jelentette be. Ezt megelőzően szabadítására saját eljárásából következően sem kerülhetett sor, a hatályos bejelentéstől a szabadításáig eltelt négy napos időtartam a fent megjelölt határozatok alapján nem sérti a rövid határidőn belüli bírósági döntés követelményét sem [a Büsz 33/A. § (1) bekezdése szerinti haladéktalan ügyintézési kötelezettség is ugyan nyelvtani értelmezés szerint gyorsabb eljárást jelent, mint a soron kívüliség, de nem jelent azonnali intézkedést].

[36] Mindezekre tekintettel a felperesnek a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítására irányuló keresete a személyhez fűződő jogának megsértése körében megalapozatlan volt, az elsőfokú bíróság – habár eltérő jogi indokok mellett – jogszabálysértés nélkül utasította el ezen keresetét.

[37] A felperes keresete továbbá sérelemdíj megfizetésére irányult. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint a sérelemdíj megállapításának feltétele a jogellenesség, azaz a személyiségi jog megsértése, a nem vagyoni sérelem és e kettő közötti okozati összefüggés; ezen jogkövetkezmény alkalmazásához azonban szükséges a jogellenes magatartás felróhatósága is. Az elsőfokú ítéletben az alperesi magatartás felróhatóságával összefüggésben kifejtetteknek ezért a sérelemdíj iránti keresettel összefüggésben lehetne

jelentősége, azonban – ahogyan azt az elsőfokú bíróság ugyanakkor helytállóan rögzítette – a személyiségi jogsértés, azaz jogellenesség hiányában sérelemdíj nem állapítható meg; ezért a felperes sérelemdíj megfizetése iránti keresete önmagában erre tekintettel, további vizsgálat nélkül elutasítandó volt.

[38] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét, a jogi indokolás módosítása mellett, a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[39] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ugyanakkor az alperes a másodfokú eljárásra perköltséget nem számított fel a Pp. 81. § (1) és (5) bekezdése szerint, ezért erről az ítéltáblának rendelkeznie nem kellett [Pp. 82. § (1) bekezdés].

[40] A felperes részére engedélyezett személyes költségmentességre (ítélet [161] bekezdés) tekintettel a le nem rótt fellebbezési illeték a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja és 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad. Az ítéltábla észlelte, hogy az előzetesen meg nem fizetett kereseti illetékről az elsőfokú ítélet nem tartalmaz rendelkezést, amelyet az elsőfokú bíróságnak szükséges pótolnia.

Debrecen, 2025. május 20.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró